

към възпроизводство на равнището на т.нар. нулев естествен прираст при изолирано влияние на възрастовата структура. За разлика от “истинския коефициент”, този показател е по-реалистичен, по-близък до съвременното състояние. Колкото по-малка е **средната продължителност на женското поколение (средната възраст на майката при раждане на дъщеря)**, т.е. колкото на по-млада възраст жените раждат своите деца, толкова възпроизводството в продължителна перспектива ще се отличава (в положителна посока) от наблюдаваното през текущия период¹⁰.

От анализа на данните могат да се направят следните изводи:

В изследваните нови страни - членки на ЕС, през разглеждания период (1990-2005 г.) се наблюдава **интензивен процес** на “удължаване” на женското поколение, т.е. на увеличаване на възрастта, на която жените раждат децата си. В останалите изследвани европейски страни този процес на “отлагане на ражданията” за по-висока възраст се е реализирал в предходни периоди, така че през 1990 г. той вече отчасти е приключил (вж. кол. 6 и 7 на табл. 1). Това е основната причина за наблюдаваната по-слаба динамика на показателя “нето коефициент за възпроизводство” в тези страни.

Трябва обаче да посочим, че в старите страни - членки на ЕС, динамиката на нето коефициента е не само по-слаба от тази на новите страни - членки на ЕС, но се характеризира и с това, че няма изразена еднопосочност към намаление или увеличение. В новите страни - членки на ЕС, нето коефициентът за възпроизводство е твърде силно изразен за наблюдавания период и е в посока към намаление, така че достигнатите стойности през 2005 г. са доста по-ниски от тези в старите страни членки. “Махалото”, водещо началото си от края на 1990 г. (свързано с реструктурирането на цялото общество), е получило толкова силна “начална скорост”, че през 2005 г. отклоненията в нето коефициента (спрямо нормалното състояние, близко от единица) са много по-големи в новите страни членки, отколкото тези, получени в резултат на по-слабите по интензивност подобни промени, протекли през по-дълъг период от време в старите страни членки.

2. Резултати от декомпозирането на нето коефициента за възпроизводство

Прилагайки изложените по-горе формули за декомпозиция върху данни за европейските държави за две години - 1990 и 2005, получихме следните резултати (табл. 2, 3):

В табл. 2 са показани резултатите от мултипликативното и адитивното

¹⁰ Това се вижда от формулата за “истинския” коефициент за естествен прираст:

$$r_i = \frac{\ln R_0}{T} \cdot 1000$$